

OSEE

Oseen tire teni, Isireliban bwese keri wəkura ta gerusimə yèn sã ba kua naanɛ sariba Yinni Gusunən mi. Osee u tu yoruawa u ka wigibu kirə ko bu ka wa bu gõru gɔsia kpa bu wura Gusunən mi. U sɔ̄simə ma Yinni Gusunən kīru ta kpã, ta ñ maa nɔru mə. Tire te, ta kīi te ta wãa Gusunə ka Isireliban baa sɔ̄ weesinaməwa nge kīi te ta wãa durə ka win kurə ka ben bibun baa sɔ̄.

Tire ten kpunaa

- 1 Oseen kurə suabu, wiru 1n di sere wiru 3.
2. Osee u Isireliba gerusimə, wiru 4n di sere wiru 13.
3. U bu kirə m̀ bu gõru gɔsia, wiru 14.

¹ Sanam mɛ sinam beni Osiasi ka Yotamu ka Akasi ka Esekiasi ba bandu di di Yudan temə, ka saa ye Yeroboamu Yoasin bii u bandu dii Isirelin temə, sanam mɛya Yinni Gusunə u ka Osee Berin bii gari kua.

Oseen kurə ka win bibu

² Gari yi Yinni Gusunə u gbia u Osee sɔ̄wa yi wee. U nɛɛ,
 Osee, a doo a kurə sua wi u ra sakararu ko.
 Bɛɛn bibu ba koo maa win yira swīi.
 Domi Isireliba ba bũnu gasirimə ba sãamə
 nge kurə sakara wi u durəbu gasirimə.
 Ma ba nɛ, Yinni Gusunə deri.

³ Ma Osee u seewa u Gomɛɛ Dibilaimun bii sua kurə. Yera u ka nùn menna. Ma kurə wi, u gura sua u nùn bii tən durə marua.

⁴ Ma Yinni Gusunə u nɛɛ,

i bii wi yĩsiru kēeyɔ Yisireeli.

Domi saa fiiko sɔɔ kon Yehun yenugibu wɔri
yèn sɔ ba tɔmbun yem yari Yisireeliɔ,
kpa n Isireliban bandu kpeerasia.

⁵ Tɔɔ te sɔɔ, kon Isireliban tabu durɔbun tennu
bɔɔku Yisireelin wɔwɔɔ.

⁶ Yeniban biru, Gomεε u maa gura sua ma u bii
tɔn kurɔ mara. Ma Yinni Gusunɔ u Osee sɔɔwa u
nεε,

a nùn yĩsiru kēeyɔ Lo Ruhama.

Yen tubusiana bii wi ba yina.

Domi na n maa Isireliba wɔnwɔndu kuammε.

Na n bu suuru kuammε.

⁷ Adama kon Yudaba wɔnwɔndu kua, kpa nen
tii n bu faaba ko ne wi na sãa Gusunɔ ben Yinni.
Adama n n mɔ kon ka ben yibereba tabu ko. Na n
tɔndu dendimɔ n kun mε takobi n kun mε dumi ka
yin maasɔbu.

⁸ Yeniban biru, Gomεε u bii wi bom kara. Ma u
wure u gura sua u bii tɔn durɔ mara.

⁹ Ma Yinni Gusunɔ u nεε,

a nùn yĩsiru kēeyɔ Lo Ami.

Yen tubusiana n n nen tɔmbu.

Domi i n maa sãa nen tɔmbu,

na n maa sãa bεen Yinni.

Isireliba

ba koo wurama nge yellu

2

¹ Yinni Gusunɔ u Osee sɔɔwa u nεε,
saa ya sisi yè sɔɔ Isireliba ba koo dabia
nge nim wɔkun yani sεeri.

Ba n kpě bu ben geeru gari.

Mi ba ku ra raa bu soku nen tɔmbu,

miya ba koo bu soku nε Gusunə, Yinni wason bibu.

²Yudaba ka Isireliba ba koo menna sannu
kpa bu goo gəsi u n sãa be kpuron sunə.

Domi ba koo dabia bu tɛria tem mε kpuro səə.

Yen dɔma te, tɔə bakara Yisireliə.

³Bεε Yudaba ka Isireliba, i sɔəɔnə ma i sãawa nen tən
be na kī.

Isireli u sãawa naanε sarirugii

⁴Nen bibu, i bεen mero taare wɛɛyɔ,

domi u n maa sãa nen kurə,

meya na n maa sãa win durə.

I nùn sɔəwə u de u win durə dama nɔni yi wuna,

kpa u sakara kookoosu wuna win gɔrun di.

⁵Ma n kun mε, kon win yānu potiri mam mam

kpa n nùn yāsu tereru

nge mε ba ka nùn mara.

Kon de u n sãa nge tem

mi gāanu ku ra kpi,

kpa n de nim nɔru gu nùn go.

⁶Na n maa bεε win bibun wɔnwəndu mɔ,

domi bεen mero u sãawa sakara kowo.

⁷U kurə tanaru ka sekuru sariru dɔra.

Domi u nεε, u koo win durə tanəbu swīiwa

kpa bu nùn nim ka dīanu ka tam ka gum ka yānu

wɛ ni u koo doke.

⁸Yen sɔ, kon win swaa kεnε ka sãki,

kpa n ye dāa sēsuku kpa u kun maa win swaa ye

swīi.

⁹Baa ù n daa yara u win durə tanə be naa gira,

u n maa bu naa turi.

Baa ù n bu kasu,

u n maa bu wasi.

Saa ye sɔəra u koo nεε,

n n mɛn na, a de n wura nen durə gbiikoon mi,

domi na raa nuku dobu mɔ win mi n kere tẽ.

¹⁰ Meya u n̄ daa gie ma n̄ena na n̄un dobi ka tam
kpa m ka gum wẽemɔ.

Meya na maa n̄un sii geesu ka wura taasi.

Adama u ka ye b̄uu wi ba m̄ Baali s̄awa.

¹¹ Yen s̄ɔ, kon ḡosirama n̄ n̄en dobi mwa yin ḡẽebun
saa s̄ɔ,

ka tam m̄en saa s̄ɔ ka sere ȳaa ni u sebua u ka win
tereru wukiri,

¹² kpa n̄ n̄un sekuru doke win durɔ tanɔbun
wuswaaɔ.

Goo sari wi u koo n̄un w̄ora n̄en n̄oman di.

¹³ Kon win nuku dobu kpuro kpeerasia

ka t̄ɔ baka ni u ra ko suru ka suru

ka t̄ɔ w̄erarugiru ka sere m̄ennɔ si u ra ko s̄aarun
swaa s̄ɔ.

¹⁴ Kon de win res̄em d̄anu ka win figieba bu kam ko
be u n̄e, u wa durɔ tanɔbun min di.

Kon de gbee ni, nu ko d̄aa s̄ɔ,

kpa gbeeku ȳe yi d̄aa nin marum di.

¹⁵ Kon n̄un s̄eyasia ȳen s̄ɔ u man deri

u b̄uu wi ba m̄ Baali turare d̄ɔ dokeamm̄e.

Ma u win s̄aba ka win taaminu doke u da u win durɔ
tanɔbu sw̄i.

N̄e, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁶ Adama saa ya sisi ȳe s̄ɔ kon n̄un k̄akiri n̄ ka da
gbaburɔ

kpa n̄ ka n̄un gari ko ka k̄iru.

¹⁷ Kon n̄un win res̄em gbaaru wesia

te ta w̄aa Ak̄ɔn w̄owaɔ.

Ȳisi ten tubusiana n̄oni sw̄aarun w̄owa.

Yera ya ko n̄ s̄aa win ȳiyɔbun tore,

kpa u womu ko n̄ge sanam m̄e u yarima saa Egibitin
di win w̄ondiaru.

Yinni Gusunɔ

u koo ka win tɔmbu dora

18 Yen tɔɔ te, u koo man soku win durɔ.

U n̄ maa man sokumɔ Baali win yinni.

19 Kon de u b̄u wi ba m̄ Baalin ȳisiru duari

kpa u kun mam kp̄ia u tu sia.

20 Saa yera kon ka gbeeku yεε ka gunɔsu ka sere yεε

yi yi ra kabiri arukawani b̄ake

yi ku ka nen tɔmbu k̄sa gaa kua.

Kon de tabu bu kpe, kpa ba n w̄a b̄ari yendu sɔɔ.

21-22 Isireli, kon maa nun ko nge nen kurɔ sere ka

baadommaɔ,

kpa n nun gem ka w̄nwendu ka durom s̄ɔsi.

B̄ɔrɔkiniru s̄ɔra kon ka nun arukawani b̄ake.

Saa ye s̄ɔra kaa wura ma nena na s̄a Yinni Gusunɔ.

23-24 Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerumɔ.

Saa gaa sisi yè sɔɔ kon w̄llun kananu nɔ,

kpa n tu nim k̄.

W̄lla koo tem kanaru nɔ kpa tu gura neesia.

Kpa tem mu dobi ka resem ka olifin kanaru nɔ

kpa ye kpuro yu kpi.

Kpa yu Yisirelin bukata wunana.

25 Kon de nen tɔmbu bu sina tem mε kpuro sɔɔ

kpa n bu w̄nwendu kua

be, be na raa yina n w̄nwendu kua.

Kpa be, be ba ku ra raa soku nen tɔmbu,

n bu soku nen tɔmbu.

Kpa be, bu maa man soku ben Yinni.

Osee u win kurɔn

laakari mεera

3

1 Ma Osee u neε, Yinni Gusunɔ u man s̄ɔwa u neε,
n doo n kpam nen kurɔ wi k̄ia wi goo u k̄ia ma u

sekuru sariru m̀. N kurɔ wi k̄i nge mε wi, Yinni Gusunɔ u Isireliba k̄i, baa mε ba ǹn biru kisi ba da ba b̄nu s̄amɔ ma ba resem kiranu k̄i ni ba ra ka b̄u ni s̄a.

² Ma na da na kurɔ wi yakia ka sii geesun gobi w̄kura nɔɔbu ka sere ɔsu * ditiri nata † (600).

³ Ma na ǹn s̄ɔwa na nεε, a de a n w̄a nen s̄ n ka tε. A ku maa sakararu ko. A ku maa da durɔ goon mi. Nen tii kon maa tii nenε.

⁴ Nge mεya Isireliba ba ko n w̄a sunɔ sari n ka tε. Mεya ba n̄ ko n maa wirugii m̀. Ba n̄ maa ȳkunu m̀. Ba n̄ maa b̄nu ganu s̄amɔ. Mεya ȳku kowo goo kun ko n maa w̄a ben suunu s̄ɔ u ka bu bikiaru kua.

⁵ Yeniban biru, ba koo wurama bu Gusunɔ ben Yinni kasu ka maa ben sikado Dafidin bandu wi u raa s̄a ben sina boko. Ba koo nuku dobu ko b̄ n Yinni Gusunɔ wa ka win k̄i te u koo bu s̄ɔsi saa ye s̄ɔ.

Yinni Gusunɔ

u Isireliba taarε w̄ε

4

¹ Bεε Isireliba, i nε, Yinni Gusunɔ swaa dakio. Domi na siribu m̀ ka bεε tem men t̄mbu ỳn s̄ w̄n w̄ndugii goo sari bεε s̄ɔ, gemgii goo maa sari.

Mεya bεen goo kun maa man ȳε.

² I n̄ɔ mwεnu m̀ ka b̄ri, adama weesa i m̀. Mεya i maa t̄mbu goomɔ, i gb̄nimɔ, i sakararu m̀. I dam d̄renamɔ, ma t̄n gobera sosimɔ ta d̄ɔ.

* **3:2 ɔsu** - D̄ia bimi gεen bwesera yi yi ka gbεε weene. † **3:2 ditiri nata** - Ya s̄awa saaki n̄ɔba yirun saka.

³ Yen sãna nε, Yinni Gusunɔ, kon de tem mε, mu gbera.

Bεε be i wãa mi kpuro, i ko woorawa
saa gbeeku yεen di n ka da gunɔsɔ ka wεεyɔ,
ye kpurowa ya koo kam ko.

Yinni Gusunɔ

u yãku kowobu taarε wεεmɔ

⁴ Yinni Gusunɔ u nεε, goo u ku raa ka tii yina
n̄ kun mε u goo gerusi.

Domi wunε yãku kowo tɔnwerowa na ka sannamɔ.

⁵ Sãɔ teeru kaa wɔrumawa sãɔ sɔɔ gbãara
kpa wunεn beruse nen sɔmɔ u maa wɔruma
wɔ̄kuru.

Kon maa Isirelin bweseru go te ta sãa nge wunεn
mεro.

⁶ Wee nen tɔmba gbimɔ yèn sã ba n̄ man yě.

Adama wunεn tii, a yina a man wura.

Yen sã, kon nun yina kpa a kun maa sãa nen yãku
kowo tɔnwero.

Nge mε a nε, Yinni Gusunɔn woodaba duari,
nge mεya kon maa wunεn bibu duari.

⁷ Nge mε ba dabiamɔ, nge mεya ba man torarimɔ ba
dɔɔ.

Kon ben bεεε kpeesia kpa bu sekuru wa.

⁸ Wee ba kuuramɔ nen tɔmbun toranun sã.

Ma ba bu bɔriemɔ ba n̄ ka toramɔ ba n̄ dɔɔ.

⁹ Yen sã, sεεyasia tee biya kon nen tɔmbu ka ben
yãku kowobu ko.

Kon bu sεεyasiaawa nge mε ben daa ya nε.

Kon bu kɔsiawa nge mε ben kookoosu nε.

¹⁰ Ba koo di, adama ba n̄ debumɔ.

Ba koo sakararu ko bũu nuurɔ bu ka bibu wan sã.

Adama ba ñ marumə yèn sǎ ba nɛ, Yinni Gusunə
biru kisi

ba ñ nɛn woodaba swĩ.

¹¹ Yinni Gusunə u nɛɛ, sakararu ka tama mu nɛn
tambun wiru gəsia.

¹² Dǎa kukun miya ba ra bikiaru de gu ka bu gari sǎ.
Bũu gasiribu dera ba kǎra ma ba ka man tonda.

¹³ Ba ra de ba n yǎkunu mǎ guunu wǎllə,
kpa ba n turare dǎ dokemə gungunu wǎllə
ka dǎa baka bwese bwese kan nuurə ñn saara bu
wǎre.

Yen sǎna ben bii wǎndiaba ba sekuru sariru mǎ.
Ma ben biigii kurəbu ba sakararu mǎ.

¹⁴ Na ñ ben bii wǎndia be, ka ben biigii kurə be
sɛɛyasiamə

ben sekuru sari te, ka ben sakara te ba mǎn sǎ.

Domi ben mǎwǎbun tii ba sakararu mǎ ka kurə be
ba wǎa bũu sǎarun sǎ.

Ma ba maa yǎkunu mǎ sannu ka be.

Adama ba n yǎ nge mɛ mǎndu gara gerua ta nɛɛ,
tǎn be ba ñ laakari mǎ, ba kam kobu dǎwa.

¹⁵ Isireliba ba bũnu gasirimə,

adama Yudaba bu ku raa bu swĩ.

Bu ku da Giligaliə ñ kun mɛ Beteli Afeniə * bu ka
yǎkunu ko

kpa ba n bǎrumə ba n mǎ,

sere ka Yinni Gusunən wǎaru.

¹⁶ Isireliba ba sǎawa nge naa gbii ba ye ba kpana
bu kpara. Adama tǎ, Yinni Gusunə u koo bu yǎsu
batuma sǎo nge yǎanu.

¹⁷ Isireliba ba bũnu sǎamə. A bu derio mi.

* **4:15 Beteli Afeniə** yen tubusiana dǎon wǎa yeru

18 Bà n tam n̄ra ba kpa, ba ra n yande d̄owa bu sakararu ko. Wee ben wirugibu ba ra n k̄iwa ba n w̄a sekuru sari kom s̄o.

19 S̄o teeru woo ga koo na gu bu sua gu ka doona kpa bu sekuru wa ben ȳaku nin s̄o.

Keu koosio k̄sobu

5

1 Yinni Gusun̄o u n̄e,
 b̄e ȳaku kowobu, i yeniba swaa dakio.
 B̄e Isireliba, i swaa dakio i n̄o.
 B̄e sina kpaarugibu, i swaa tem kp̄iyo i n̄o.
 B̄eya siri bini bu ka ȳa.

Domi i kua t̄mbun yina Misip̄a,
 ma i kua ben t̄a Taborīo.

2 Ma ba man biru kisi ba numa durum s̄o.
 Yen s̄o, kon b̄e kpuro s̄e ya sia.

3 Na Isireliba ȳewa s̄a s̄a.
 Ben goo kun man berue.

Wee ba da ba b̄nu gasira
 ba tii disi doke.

4 Osee u n̄e,
 ba ñ kp̄e bu maa wurama ben Yinnin mi ben
 kookoosun s̄o.

Domi b̄u s̄arun gasiribu gina w̄a ben ḡru s̄o.
 M̄ya ba ñ maa wi, Yinni Gusun̄o ȳe.

5 Isireliban tii suabu bu s̄osim̄o m̄e ba s̄a.
 Ba koo w̄ruma ben durum s̄o.

Yudaban tii ba koo w̄ruma ka be sannu.

6 Sanam gam sisi
 m̄e s̄o ba koo bikiaru da Yinni Gusun̄an mi,
 kpa bu ka n̄n ȳanu ka keteba ȳakuru kua.
 Adama ba ñ n̄n wasi,
 domi u bu deri.

7 Beya ba n̄n t̄nu kandu kua.

Domi ba da ba bii seegeba mara be ba ñ nùn yě.
Tě, n ñ tεεmɔ u ka bu kam koosia be ka ben
arumani.

Gusunɔ u koo de Yudaba

ka Isireliba bu tabu ko

⁸ Yinni Gusunɔ u nεε,
i tabun kɔba soowo Gibεαɔ ka Ramαα.
I tabun wurenu koowo Beteli Afεniɔ.
Bεε Bεnyamεεba, tabu durɔba wee bεεn birun di.

⁹ Gari geeya na Isireliba sɔmɔ.

Dama te kon bu sεεyasia, ba koo kam kowa.

¹⁰ Wee Yudaban wirugibu ba sãawa nge be ba ra
tem gbɛni

bu ka ben tiin tem sosi.

Yen sɔ, kon bu nɛn mɔru wisi nge nim tora.

¹¹ Siribu bu Isireliba di, ma ba bu dam dɔremɔ
yɛn sɔ ba kam naa gire.

¹² Na kon bu di nge gɛmi.

Kpa na n Yudaba wahala mɔ nge bara te ta kukunu
temmɔ.

¹³ Mɛya Isireliba ba tii bararu waasi.

Ma Yudaba ba ben bosu wa.

Ma Isireliba ba gɔra Asiriɔ

bu ka sina boko Yarεbu somiru kana.

Adama u ñ kpɛ u bu bekiã

u sere nεε, u koo ben bosu kpeesia.

¹⁴ Na ko n sãawa nge gbee sunɔ Isireliba ka
Yudaban sɔ.

Kon bu wɔri n yaaku kpa n bu sua n ka doona.

Goo sari wi u koo bu wɔra saa nɛn nɔman di.

Isireliba ba ben durum

tuuba kua ka murafitiru

¹⁵ Yinni Gusunɔ u nεε,

ñ n mɛn na, kon bu biru kisi
 kpa n wura nɛn wãa yerɔ
 sere bu ka tubu ma ba tora.
 Ben nɔni swãaru ta koo de bu man kasu
 kpa bu man somiru kana.

6

- ¹ Isireliba ba sɔɔna ba nɛɛ,
 i na su gɔsira Yinni Gusunɔn mi.
 Wee u sun so u mɛɛra kua.
 Adama u koo bɛɛn mɛɛra ye nɔɔri u sun bɛkia.
- ² N ñ maa tɛɛmɔ u ka sun wãaru wɛ,
 kpa sa n wãa win wuswaaɔ.
- ³ I de su kasu su nùn gia.
 Nge mɛ sa ra n yɛ kam kam ma sɔɔ u koo yari,
 nge mɛya sa n maa yɛ ma u koo na.
 U koo nawa nge tom buruku gura ye ya ra tem
 yɛmiasie.
- ⁴ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 bɛɛ Yudaba ka Isireliba, mba kon bɛɛ kua.
 Wee bɛɛn kīru nɛn sɔ ta sãawa nge bururun kakoru
 ñ kun mɛ nge dirum mɛ mu ra yarinɛ fuuku.
- ⁵ Yen sɔna kon bɛɛ nɛn sɔmɔbu gɔriama
 bu bɛɛ sɔ ma kon bɛɛ sɛɛyasia.
 Kpa bu maa bɛɛ sɔ ma kon bɛɛ go.
 Nɛn siribu bu koo sɔsira nge yam bururam.
- ⁶ Domi wɔnwɔnda na kī, n ñ mɔ yākuru.
 Mɛya na maa kī nɛn tɔmbu bu man gia
 n kere bu man yāku dɔɔ mwaararuginu kua.
- ⁷ Ba nɛn arukawani kusia nge mɛ tɔmbu ba ra n
 kuanammɛ.
 Wee ba man tɔnu kandu kua.
- ⁸ Galadigibu ba sãawa tɔn kɔsobu
 ma ba yɛm yari baama.

⁹ Nge me swaa diobu ba ra n swaa mara,
nge meya yaku kowobun wuuru ta waa Sikemun
swaa ta tambu gooma.

¹⁰ Na gaa kusunu wa Isireli,
niya ba bunu gasirim,
ba tii disi dokema nge sakara kowo.

¹¹ Saa ya sisi ye soo kon maa bee Yudaba seeyasia.

Isireliba ka bwese tukunu

Yinni Gusuna u nee,
sanam me na ki nen tambu Isireliba bu wurama
yorun di,

7

¹ kpa n bu beka,
saa yera ben durum maa soosira Samaria.
Gbenabu ba dumo diao ba gbenima.
Ma ben gaba yiba swee soo.

² Adama ben goo sari wi u ra tii so u nee,
na yaaye kasa ye ba mo.
Te, wee ba mwaara ben kom kashum me soo.
Na ye kpuro waama.

³ Ben nuku kashu kookoosu ka ben weesu
su sina boko ka ben wirugibu nuku dobu weema.

⁴ Be kpuro ba sawa sakara kowobu ba sum
nge pee wo yeru te pee kowo u doo doke u deri.
Ma u da u win pee som bura u yi sere mu ka se.

⁵ Ba n ben sina bokon too bakaru mo,
ben sina asakpabu ka sunan tii ba ra tam nowa
kpa ba n tambu yaa kasikima.

⁶ Be ba ra nao tia ko bu ka tambu seesi,
ba saa nge pee wo yeru.

Wokuru, ben wuruguru ta ra yemiwa
kpa yam sare bururu tu se nge ba ganu doo doke.

7 Be kpuro ba sumwa nge dɔɔ.

Ba ra ben kparobu gowa

kpa ben sinambu ba n wɔrukumɔ tia tia.

Adama ben goo ku ra maa man somiru kanɛ.

8 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

Isireliba ba ka bwese tukunu mɛnna.

Ma ba kua nge kira te ba n̄ gɔsie.

9 Bwese tuku ni, nu bu dam mwaarimɔ.

Adama ba n̄ yɛ mɛ.

Tɔkɔra bu deemamɔwa,

adama ba n̄ tuba.

10 Ben tii suabu sɔɔsiramɔ.

Domi ba n̄ gɔsiramɛ nɛ Gusunɔ ben Yinnin mi.

Ka yen de kpuro, ba n̄ man kasu.

11 Ba sãawa nge totoberɛ

te ta n̄ bwisi mɔ.

Ba Egibitigibu somiru kanamɔ,

ma ba daamɔ Asiriɔ.

12 Adama ba n̄ swaa wɔri na ra bu taa beriewa
n bu mwɛeri nge gunɔsu.

Kpa n bu sɛɛyasia nge mɛ ba bu nɔɔsia.

13 Ba kam kuawa mi, domi ba man duka suurimɔ.

Ba man seesi, ba man weesu kua.

N deema nɛna kon daa bu faaba ko.

14 Bã n̄ man somiru kanamɔ, ba ku ra tu ko gɔruɔ.

Adama ba ra sinɛwa ba n̄ tii muririmɔ.

Kpa ba n̄ yĩiyɔ yeya ya koo de ben gbea yu alikama
ka resɛm gea ma.

Nge mɛya ba ra n̄ mɔ bu ka man seesi.

15 N deema nɛna na bu nɔni doke na bu dam wɛ.

Adama ka mɛ, ba man kɔsa bwisikusimɔ.

16 Ba gɔsira goon mi gia.

Ba sãa nge tɛn te ta n̄ gea sãa.

Yen sɔ, ba koo ben wirugibu go tabu sɔɔ

ben gari kam gerubun sã.
Yera ya koo de bu bu yēε Egibitio.

Ye a duura yera kaa gē

8

- ¹ Yinni Gusunɔ u nεε,
i kɔba soowo.
Wee yiberεba ba nɛn sãa yeru wuusima nge kasi.
Domi Isireliba ba nɛn arukawani kusia.
Ma ba nɛn sɔɔsiru yina.
- ² Ba koo man nɔɔgiru suema bu nεε,
ba nε ben Yinni yē.
- ³ Adama ba gea deri,
ma yiberεba ba koo bu naa swĩi.
- ⁴ Ba tii sinambu kua
ba ñ man saawara kue.
Ma ba bũnu seka ka sii geesu ka wura.
Yen sɔna ba koo kam ko.
- ⁵ Bεε Samarigibu, na bεεn naa wuragia ye tusa.
Na maa ka bεε mɔru mɔ.
Saa yerà i ko i sina ba ku n bεε taare wē.
- ⁶ Wì u bwāarokunun sɔmburu yē Isireliba sɔɔ
wiya u naa wuragia ye kua.
Ya ñ sãa Gusunɔ.
Yen sɔna ba koo ye kɔsuku muku muku.
- ⁷ Wee i woo duura,
yen sɔna i ko i woo bɔkɔ gē.
Mɔndu gara nεε, dobi bεm sari ku ra n som mɔ.
I n maa yē ma bεεn gbean dīanu nù n daa gea kua,
sɔba ba koo nu gura.
- ⁸ Isireliba ba dera ba bu mwε.
Be wee bwesenu sɔɔ nge weke te goo kun maa kī.
- ⁹ Domi ba da Asiriɔ nge gbeeku keteku ge ga tii
kpare.

Ba da ba somiru kasu mi.

¹⁰ Ba bwese tukunu gobi k̄asia ba n ka n̄o tia s̄aa.

Adama ka m̄ε, kon bu m̄enna,
kpa Asirin sina boko u bu yoo s̄oma koosia.

¹¹ Isireliba ba b̄ūu turanu kua nu dabi.

Niya nu dera ba durum m̄ò.

¹² Baa n̄a n bu n̄en woodaba yorua sere ka yen gari
piimin̄o,

ba ra ye garisiwa nge ye ya wee t̄on tukon min di.

¹³ Ba ra ȳεε go bu ka man ȳakuru kua,

kpa bu yin yaa tem.

Adama ben ȳaku ni, nu n̄ man dorem̄o.

Na n̄ ben toranu duari.

Kon bu s̄εεyasia.

Yen s̄ona ba koo ḡasira bu da Egibitīo.

¹⁴ Isireliba ba tii sina kpaaru bania.

Ma ba n̄ε ben taka kowo duari.

Yudaba ba maa ben wuu dabinu gb̄araru toosi.

Adama kon ben wusu d̄ōō s̄akiri kpa u ben dii geenu
di.

Yinni Gusun̄on t̄ambu

ba koo kpuro bia

9

¹ B̄εε Isireliba, i ku t̄ōō bakaru ko ḡēεbun saa s̄o
nge bwese ni nu tie.

Domi i Yinni Gusun̄o biru kisi.

Ma i da i b̄ūnu gasirim̄o

i nu siaram̄o mi ba alikama soom̄o kpuro.

² Adama alikama ye ba soom̄o ka gum m̄ε ba
gamam̄o,

yen gaa kun ko n s̄aa b̄εεgia.

M̄eya i n̄ tam kpam wasi i wuna.

³ Isireliba ba ñ sinamə tem mε Yinni Gusunə u bu
Wē sɔɔ.

Ba koo wurama Egibitiə ñ kun mε Asiriə.
Kpa bu dĩa sesenuḡinu di mi.

⁴ Saa ye sɔɔ, ba ñ maa kpē bu yākuru ko ka tam.

Baa bà n tu kua,
ta ñ Gusunə wēremə.

Ben yāku dīanu nu ko n sāawa nge ḡəɔ dīanu.

Wi u nu di, u koo disi duurawa.

Dĩa ni, nu koo win ḡɔru kpeesia.

Adama ba ñ ka ye duə Yinni Gusunən sāa yerə.

⁵ Mba i ko ko Yinni Gusunən tɔɔ bakanu sɔɔ.

⁶ I n bεen yenusu deri bansu,

Egibitigiba koo bεε dam koosia ben mi.

Adama yen wuu ge ba mɔ Mɛnfisi ga ko n sāawa nge
bεen sikiru.

Awīi yi koo bεen arumani di.

Kpa sāki yi kpi bεen kunə.

⁷ Saa ya tura yè sɔɔ Yinni Gusunə u koo siri.

Saa ya tunuma yè sɔɔ u koo baawure kɔsia ye u kua.

Bεε Isireliba i ko ye wa.

Wee bεen toranu ka bεen tusirun kpāarun sɔ,

i ra n tamaa Gusunən sɔmə u wiirawa.

Wi, wi Yinni Gusunə u ka gari kua u tam nɔrawa.

N deema bεε, i torewa n kpā, ma i nùn tusa.

⁸ Adama sɔmə wi u bεε kirə mɔ,

u wāa ka Gusunə.

Ka mε, i nùn yina beriamme mi u dɔɔ kpuro.

I ra mam nùn seesiwa Gusunə win Yinnin sāa yerə.

⁹ Wee i da i kɔsa kua nge mε i raa kua Gibeə.

Yinni Gusunə kun bεen toranu duari.

U koo bεε sεeyasia nin sɔ.

Yinni Gusunə u nuki sankira

10 Yinni Gusunə u nεε, sanam mε na gbia na Isireliba wa,
 nen nəni səə, ba sāawa nge resem marum
 mε ba wa mi gāanu ku ra kpi.
 Ma na maa ben baababa wa nge figie marum
 gbiikum.

Adama ye ba tunuma Baali Peoria,
 miya ba tii būu wi ba m̀ Baali wē.
 Ma na bu tusa nge būu wi.

11 Tē Isireliban bεεε ya koo doona nge gunə mərin
 wuuru.
 Ben kurəbu ba n maa guri suamə bu sere ma.

12 Bə n maa bibu seeya, kon de bu gbiwa bu sere
 bukura.

Ba koo wahala baka wa nà n bu biru kisi.

13 Nge mε na Isireliba waasinamə,
 ba sāawa nge dāa
 ni ba duura tem gem səə.

Adama ba koo ben bibu yiberεba nəmu beria
 be ba koo bu go.

14 Osee u nεε, Yinni Gusunə, bə n koo Isireliba
 seeyasia,

seeyasia birə ba koo gəsi.
 A de ben kurəbu bu nukuru yari,
 kpa ben bwāsu su gbera.

15 Yinni Gusunə u nεε,
 geema ben nuku kōsuru kpuro ta sōsira Giligaliə.
 Miya na bu wa ma na bu tusa.

Kon bu gira nen wuswaan di ye ba kuan sō.

Na n maa bu kī.

Domi ben sinambu kpurowa ba man seesimə.

16 Na be, Isireliba seeyasia.

Ba sāa nge dāa te ta gbera nuurun di kpuro.

Ta n maa binu marumə.

Baa bà n maa bibu mara, kon de bii be ba kǐ mi, bu
gbiwa.

¹⁷ Osee u nεε, Gusunɔ nɛn Yinni u bu yina
yèn sɔ ba ñ win gari swaa daki.

Ba koo kowa yaayaare kowobu bwesenun suunu
sɔɔ.

Isireliban banda kpa

10

¹ Isirelin bweseru ta raa sãawa nge resɛm gea
ye ya ra ma too.

Adama nge mε ba dabiamɔ,
nge mɛya ba bũu yenu dabiiasiamɔ.

Nge mε ben tem mu kuuramɔ,
nge mɛya ba bũu yenu sɔmmɔ ka kpee geenu.

² Tɔn be, ba sãawa gɔrusu yirugibu.

Ba koo yen are sɔbe.

Yinni Gusunɔ u koo ben bũu yee ni ka nin kpee
geenu kɔsuku.

³ Ba koo tɛ nεε, yèn sɔ sa ñ Gusunɔ nasie,
yen sɔna sa ñ sina boko mɔ.

Adama tɛn wãa te sa wãa mini,
mba sina boko koo maa kpĩ u sun wunana.

⁴ Wee ba gari kam gerumɔ,
ma ba arukawani bɔkumɔ ka bɔri weesugii.

Yen sɔ, siribu dabiamɔ nge yaka kɔsusu
si su ra kpi gbee te ba wuka sɔɔ.

⁵ Kpa Samarijii be ba naa buu wuraguu sãamɔ
ge ge wãa Beteli Afeniɔ bu nanda

kpa bu gɔɔ sina gen sɔ.

Gen yãku kowobu ba koo diiri

bà n wa gen bεεε ya kpa.

⁶ Domi ba koo ka gu da Asirio

bu gu ben sina boko wě.
 Isireliba ba koo sekuru wa.
 Ba koo nà n daa yě ko
 ye ba ka bũu kua ben suunu sɔɔ.

⁷ N n Samarin sɔn na, ye kpuro ya kpawa mi.
 Domi ba koo ka yen sina boko doona
 nge deka ye nim mu ka doonɔ.

⁸ Ba koo ben bũu yenu kpuro kəsuku mi ba tora.
 Kpa yakasu ka sãki yi kpi mi.
 Saa gaa sisi yè sɔɔ ba koo guunu ka gungunu sã bu
 nɛɛ,
 i sun sēsikio i wukiri.

Isireliba

ba koo gě ye ba duura

⁹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 saa dɔma tèn di Isireliba ba durum kua Gibeɔɔ,
 ba toramɔ ba dɔɔwa.

N n weenɛ tabu bu tɔn kɔso be wɔri mi?

¹⁰ Nɛ, Yinni Gusunɔ kon bu sɛɛyasia nge mɛ na kī,
 kpa bwesenu nu nɔɔ tia ko nu bu wɔri ben tora
 bakanun sã.

¹¹ Isireliba ba sãawa nge naa kpɛmi yi yi ra dobi
 taaku.

Adama kon sugu doke ben wĩi bura ni sɔɔ.

Kon de Yudaba bu kɔrɔ ko,
 kpa be, Yakɔbun bweseru bu tem kusanu kəsuku.

¹² Yen sã tɛ, bɛɛ Isireliba i gbee kpaaru koowo i gem
 duure.

Kpa i durom gě.

Domi saa ya tura i ka gɔsirama nɛ, Yinni Gusunɔn
 mi,

kpa n bɛɛ susi n bɛɛ gea kua.

¹³ Adama bɛɛ, i kɔsa duura ma i kɔsa gã.

Ma i bɛɛn weesun are di.

I bɛɛn naanɛ doke bɛɛn tiin dam
ka tabu kowo dabi dabiru sɔɔ.

14 Yen sɔna tabun wurenu koo nɔra bɛɛn suunu
sɔɔ.

Kpa bu bɛɛn gb̄aranu kpuro kɔsuku
nge mɛ Saluman sina boko u Beti Aribeli wɔri,
ma u bii mɛrobu ka ben bibu munkɔ.

15 Bɛɛ Beteligibu, wee ye kon bɛɛ kua bɛɛn nuku
kɔsurun sɔ.

Bururu yam s̄areru yande,
tabu sɔra ba koo bɛɛn sina boko go.

*Yinni Gusunɔ u win t̄ambu k̄i
baa mɛ ba n̄un seesimɔ*

11

1 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
saa Isirelin bweserun torubun diya na tu k̄ia.
Ma na tu yarama Egibitin di na tu soka nɛn bii.

2 Adama nge mɛ na bu sokumɔ
nge mɛya ba ka man tondamɔ.
Ba da ba b̄uu ni ba m̄ Baali s̄amɔ.
Ma ba nu turare d̄ɔ dokeammɛ.

3 N deema nɛna na bu kpare,
na ben nɔma nɛni.

Adama ba n̄ tuba
ma nɛna na bu n̄ɔrimɔ.

4 Na bu gawama nɛn mi ka k̄iru
ma na bu d̄ianu w̄ɛ
nge wi u yaa sabenun sugu yiyamɔ u ka nu n̄ɔri.

5 Adama ba yina bu na nɛn mi.
Yen sɔna na nɛɛ, ba koo da Egibitiɔ
kpa Asirigii u ko ben sunɔ.

6 Ba koo ben wusu tabu wɔri,
kpa bu ben damgibu kɔsuku
yɛn sɔ ba ben tiin kpunaa sw̄i.

7 Wee nɛn tɔmbu ba yɔrari bu ka man tonda.
Ba bu soka bu gɔru gɔsia bu wurama nɛ, Wɔrukoon
mi.

Adama ben goo kun wure.

8 Ka mɛ, bɛɛ Isireliba,

na n̄ kpɛ n bɛɛ deri,

n bɛɛ tɔnu kandu kua.

Na n̄ kpɛ n bɛɛ kam koosia

nge mɛ na wuu si ba mɔ Adima ka Seboimu kua.

Wee nɛn gɔru ga sankire,

nɛn bwɛra kun kpunɛ.

9 Na n̄ maa bɛɛ kpeerasiamɔ ka nɛn mɔru baka ye.

Na n̄ maa wee n bɛɛ kam koosia.

Domɪ na sɔawa Gusunɔ n̄ n̄ mɔ tɔnu.

Na sɔawa Dɛero bɛɛn suunu sɔɔ.

Na n̄ bɛɛ wɔrim wee ka mɔru.

10 Bɛɛ nɛn bibu, i ko nɛ, Yinni Gusunɔ swĩ

nà n kukura nge gbee sunɔ

kpa i duki na saa sɔɔ duu yerun di.

11 I ko duki na saa Egibitin di nge gunɔ mɔri

kpa i na saa Asirin di nge totobɛɛnu,

kpa n de i sina bɛɛn yɛnusɔ.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Saa yellun diya Isireliba

ba Gusunɔn nuki sank

12

1 Isireliba ba ra n man weesu kuammɛwa,

kpa ba n man nɔni wɔkumɔ.

Adama Yudaba ba ka nɛ, Yinni Gusunɔ Dɛero sĩimɔ
dee dee.

2 Isireliba ba Egibitigibu gum wɛɛmɔ.

Ma ba ka Asirigibu arukawani bɔkumɔ.

Nge mɛya ba ka kpaasibu kasu be ba n̄ sɔa gāanu.

N sāare ba woo naa gire.

Ba ben weesu dabiāsiāmō tǎō baatere.

Ma ba daa bǎōbǎya mǎ ba dǎō.

³ Nε, Yinni Gusunǎ na Yudaba siribu sokumǎ.

Kon be Yakǎbun bweseru wǎrima ben daa kǎsan sǎ.

Kpa n bu ben kǎsan are kǎsia.

⁴ Ben baaba Yakǎbu u win mǎōn naa tokuru nenua
saa win meron nukurun di.

Ye ba nǎn mara u kpǎa,

ma u ka nε Gusunǎ wǎri kua ka win dam kpuro.

⁵ U ka nen gǎrado wǎri kua, ma u kamia.

U swī, ma u gǎrado wi kana u nǎn domaru kua.

Beteli miya u ka nε Gusunǎ yinna.

Ma na ka nǎn gari kua.

⁶ Nεna Gusunǎ wǎllu ka tem Yinni.

Nεn yīsira Wi u ra n wǎa.

⁷ Bεε Isireliba, i de i wurama nε bεen Yinnin mi.

I de i gea ko kpa i n man naanε sǎa baadomma.

⁸ Bεε Isireliba i sǎawa nge tenku be ba kilo weesugia
neni.

Ba ra gbena kǎ.

⁹ Kpa i nεε, ka gem i gobi wa, i dukia baka gura.

Kǎsa gaa sari ye sǎō. Bεen sǎmburun areya.

¹⁰ Adama nε, Gusunǎ na sǎawa bεen Yinni

saa mǎn di i wǎa Egibitiǎ.

Kon maa de i wura i n wǎa kuu bekuruǎinu sǎō

nge sanam mε na bεε yarama Egibitin di i wǎa
gbaburǎ.

¹¹ Nεn sǎmǎba na ka gari kua kǎsinu sǎō,

kpa be, bu maa ka bεε gari ko.

Beya ba maa bεε nen himba sǎōsi ya ka gisǎ girari.

¹² Kǎ mε, Galadigibu ba kua tǎn kǎsobu.

Ma ba koo kam ko.

Ba ra ketε kinε dabinu go Giligaliǎ.

Adama ben yāku yenu nu koo ko kpee subenu
gbaanun kpīi sɔɔ.

13 Yakɔbu u kpikiru da Aramuɔ.

Miya u sɔmburu kua u yāanu kpara u ka kurɔ wa.

14 Adama sɔmɔ goowa Yinni Gusunɔ u gɔra
u da u win bweseru Isireliba yarama Egibitin di.
Sɔmɔ wiya u bu kpara.

15 Adama yeniba kpuro sɔɔ,

Isireliba ba Yinni Gusunɔ nuki sankɔ too too.

Yen sɔ, u koo de yem mɛ ba yari mi, mu wɔri ben
wiru wɔllɔ.

U koo de bu yen sekuru wa.

Siri dāaki bi ba Isireliba kua

13

1 Yellu Efaraimubara ba dam bo Isireliba sɔɔ.

Bà n bwese kɛri yi yi tie gari sɔɔwa,
ba ra nandewa.

Adama ba būu wi ba mɔ Baali sāwa,
ma ba gu.

2 Wee sere ka tɛ, ba durum mɔ ba dɔɔ.

Ba tii bwāaroku sii geesuginu kua.

Ben tiwa ba bwisika

ma ba nu seka ka ben nɔma

nu ka naa binu weenɛ.

Ma ba gerumɔ nin sɔ ba mɔ,

be ba yākuru na,

bu yiuro bu naa bii ni sɔsu.

3 Yen sɔna ba koo doona nge bururun kakoru

ɔ kun mɛ nge dirum.

Ba sɔa nge yaka si ba gura ba yari doo soo yerun di
su ka woo doonɔ

ɔ kun mɛ nge wii si su yarimɔ gbaburun di.

4 Adama nɛ, na sāawa Gusunɔ ben Yinni

saa mìn di na bu yarama Egibitin di.

Ba ò maa Yinni goo mǎ ma n kun mǎ nɛ.

Faaba kowo maa sari nɛ baasi.

⁵ Na bu kpara saa mìn di ba wǎa gbaburo
mi gǎanu ku ra kpi.

⁶ Sanam mɛ ba dua tem mɛ sǎǎ,
ba di ba deba nge yaa sabe ni ba kpare,
ma ba tii suabu torua ba man duari.

⁷ Tɛ̃, ko na n sǎawa nge gbee sunǎ
na n bu mara swaaǎ nge musuku gbeeku.

⁸ Kon bu wǎrimawa nge gbeeku yaa gǎba
yèn binu ba mwa.

Kpa n ben toronu besuku.

Mɛya kon bu kasuku
nge mɛ gbeeku yɛɛ yi ra yaa kasuku,
kpa gbee sunǎ niu gu bu tem.

⁹ Isireliba, wee i kam kua
yèn sǎ i man seesi nɛ wi kon kpĩ n bɛɛ somi.

¹⁰ Mana bɛɛn sina boko u wǎa.
I de u bɛɛ faaba ko bɛɛn wusu kpuro sǎǎ.
Mana bɛɛn kparoba wǎa be i bikia i nɛɛ,
bu bɛɛ sinambu kua.

¹¹ Na raa bɛɛ sina boko wɛ̃ ka mǎru.
Mɛya kon maa bɛɛ nùn mwaari ka mǎru.

¹² Na Isireliban durum yorua na yii sere saa gaa.

¹³ Isirelin bweseru ta sǎawa nge bii wìn marubun
saa ya tura

ma u kpasa wǎri mǎ,
adama bii wi, u yina u yarima.

¹⁴ Kon bu wuna saa gǎribun wǎa yerun dam di.
Kpa n bu yakia gǎǎn nǎman di.

Gǎǎ, a na ka wunen bara te a ra ka tǎnu go.
Gǎribun wǎa yeru, a na ka wunen kam kootia.
Domi na ò maa ben wǎnwǎndu mǎ.

15 Baa Isireliba bà n kuura amɔ,
 begibun suunu sɔɔ,
 yiberɛba ba koo na nge woo sum saa sɔɔ yari yerun
 di.
 Nɛ, Yinni Gusunɔ na kon bu seeyamaɔa gbaburun
 di,
 kpa bu dɔkɔba gberasia.
 Kpa bwii yi nim kpe.
 Gãa ni nu gea sãa kpurowa ba koo gura bu ka
 doona.

14

1 Na kon de bu Samari sɛɛyasia
 yèn sã yen tɔmbu ba nɛ Gusunɔ ben Yinni seesi.
 Ba koo bu gowa tabu sɔɔ
 kpa bu ben bii piiminu nam.
 Kpa bu ben kurɔ be ba guri mɔn nukunu besuku.

Osee u Isireliba kɔkirimɔ

2 Osee u Isireliba sɔɔɔa u nɛɛ,
 bu wurama Gusunɔ ben Yinnin mi,
 domi ba wɔruma ben toranun sã.
 3 Bu wurama win mi bu kana teni ko
 te ta nɛɛ, Yinni Gusunɔ,
 a sun besen toranu kpuro suuru kuo.
 Kpa a sun mɛɛri ka nɔnu geu.
 Ye sa ko ka nun yãkuru kua,
 sa ko nun siara.
 4 Asirigii wi, u n̄ kpɛ u sun faaba ko.
 Sa maa yɛ ma dumi kun sun faaba mɔ tabu sɔɔ.
 Sa n̄ maa bwãaroku ni sa tii kua sokumɔ besen
 yinnibu pai.
 Domi wuna a ra gobekuba wɔnwɔndu kue.
 5 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 kon de nɛn tɔmbu bu ka den nɛ turo yɔra

kpa n bu kĩa too.

Na ñ maa ka bu m̄ru m̄.

⁶ Ko na n s̄awa nge kakoru be, Isireliban s̄.

Ba ko n w̄awa nge d̄aa w̄esu,

kpa bu nuuru gira nge d̄aa ni nu w̄aa Libanī.

⁷ Ben k̄asi yi koo t̄riawa

kpa yi n w̄a nge d̄aa te ba m̄ olifi,

kpa yi n nuburu do nge d̄aa ni nu w̄aa Libanī.

⁸ Ba koo ḡsirama bu sina n̄n k̄k̄r̄

kpa bu maa alikama duure.

Ba koo k̄parawa nge resem d̄aa

kpa bu ȳisiru yari nge Libanin tam.

⁹ Saa ye, Isireliba ba ñ maa b̄nu s̄am̄.

Domi kon ben kanaru n̄,

kpa n bu n̄ni doke.

Na kon s̄awa nge d̄aa ye ya ku ra gbere ben s̄.

N̄n min diya ba koo domaru wa.

¹⁰ Wi u laakari m̄, u de u n tii se gari yinin s̄.

Wi u maa bwisi m̄, u de yi n̄n yeeri.

Domi Yinni Gusun̄n sw̄εε yi s̄awa dee dee.

Gemgiba ba koo s̄i yi s̄̄.

Adama be ba n̄n seesim̄, ba koo w̄ruma yi s̄̄.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8